

1893-1993

JUBILEUMS-
SKRIFT

SÅ VAR DET DÅ

1911.
PRISUTDELNING

— i —

Västerbottens Skytteförbunds täflingar

äger rum vid

Rådhusets södra trappa.

Föredrag af KAPTEN EDLUND.

Efter prisutdelningen gemensamt skytte-tåg med musik till Västerbottens Regementes exercishus, där dans är anordnad jämte servering af förfriskningar.

Damer fritt inträde.

Skyttar med skjutkort fritt inträde. Öfriga personer 50 öre inträde.

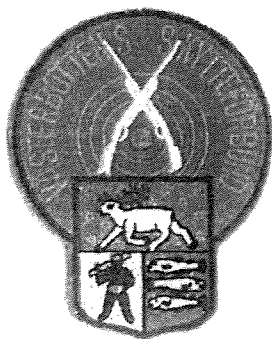
Kl. 9 e. m. anordnas å Stora Hotellet en gemensam, enkel "skyttesupé".

Pris för absolutister kr. 2: —.

Pris för öfriga personer kr. 2: 75.

Anteckningslistor finnas å skjutbanan; dock kunna de, som önska deltaga, anteckna sig å Stora Hotellet kl. 9 e. m.

100 år med Västerbottens Skytteförbund

Innehåll

Förord	sid 1
Organisationsutveckling moderförbundet	sid 2
Ungdomsförbundets 25-åriga historia	sid 5
Vapen och ammunition	sid 6
Målanordningar	sid 7
Skjutbanor	sid 9
Utbildning	sid 12
Tävlingsverksamhet	sid 13
- Moderförbundet	
- Ungdomsförbundet	
Inför framtiden	sid 20

Förord

Det frivilliga skyttet i vårt land med dess nuvarande organisationsstruktur har sitt ursprung i 1800-talets sk skarpskytterörelse. Västerbottens Skytteförbund tillkom hösten 1893. Förbundet med dess många gillen och föreningar har alltsedan dess varit en stabil, väl förankrad och tämligen livaktig institution i västerbottniskt frivilligförsvär och föreningsliv och i västerbottnisk idrottsverksamhet. En rad av skickliga skyttar har genom sina förnåma insatser under årens lopp gjort förbundet uppmärksammat och aktat också på riksplanet.

Förbundets 100-åriga tillvaro är väl värd att uppmärksammas. Ett jubileum och en jubileumsskrift kan då vara på sin plats. Förbundsstyrelsen av år 1993 har dock beslutat att av flera skäl – inte minst med hänsyn till ekonomin – skall såväl jubileumsfirande som jubileumsskrift hållas på en måttlig nivå.

Att inom ett begränsat sidantal och med någorlunda läsvärdhet ge en bild av västerbottensskyttet under de gångna 100 åren innebär naturligtvis vissa problem. Verksamheten i hela dess bredd kan inte behandlas. De områden, händelser och personer som tas upp kan endast beröras mycket översiktligt. Källmaterialet är ibland fragmentariskt och saknas för vissa perioder helt. Skriftredaktionens förmåga till urval och dess framställningskonst kan man naturligtvis också ha synpunkter på. Men – ”bättre att lyss’ till en sträng” och att någon gång kröka sitt pekfinger! Redaktionens av Västerbottens Skytteförbunds 100-årsjubileumsskrift hoppas att åtminstone några av försöken skall hamna inom tavelramen; för somliga av läsarna som ett kärt minne, för andra som en ny kunskap eller ytterligare en erfarenhet. – Håll till godo!

Ansvarig utgivare:

Jan O Lindström

Redaktion:

Jan O Lindström

Filip Gerhardsson

Simon Fridemo

Mårten Granström

Jan O Lindström

ORGANISATIONSUTVECKLING MODERFÖRBUNDET

I all tid har väl människans förmåga till precision varit uppskattad. Pilen som missade sitt mål gav inte bågskytten någon heder och kulan skulle fälla bytet för att jägaren skulle berömmas. Det är väl också i jägarens värld som prickskyttet har sitt ursprung. Så småningom blev vapnet också en artikel i försvarssammanhang för att i modern tid även bli något för den sportande och i övrigt prestationsdyrkande människan.

Som organiserad verksamhet tog skyttet form under 1800-talet och det var jägarna som var först på plan, eller rättare, först på skjutbanan. 1830 samlade sig jägarna i "Svenska Jägareförbundet", som inte bara hade jakten som tema utan även med stort allvar såg på förövningen; skytteträningen.

Jägarna och de icke jagande målskyttarna skulle snart gå skilda vägar och organisera sig i olika föreningar och förbund även om man inte talade så mycket om konkurrens utan mest om renodling.

När målskyttarna sökte sig samman i mitten på 1800-talet var man till en början i hög grad gripen av försvarstanken. Målskyttet skulle tveklöst vara ett led i fosterlandets försvar. Den första skarpskytteföreningen bildades i Göteborg (Göteborgs skarpskytteförening, 1860), Stockholm kom i omedelbar anslutning och som en prairiebrand gick skyttets idé ut över hela vårt land.

Notabelt är att man i uppropen omkring bildandet av skarpskytteföreningar gärna och ofta höll sig med svulstiga formuleringar om detta att värna fosterland, hus, hustru och barn mot anstormande fiender: "Om en fiende skall tillfoga dem något ondt måste han bana sig väg öfver de fallna männer-na...", kunde det heta. Avståndet till förödande krig var inte så stort och historien gav klara besked om

nödvändigheten av att vara rustad.

Det dansk-tyska kriget i mitten på seklet gav exempelvis syn för saken. Pennans män blandade sig i talet. En författare som exempelvis Viktor Rydberg lär ha haft stort inflytande på att skytteorganisationen fick sin vagga i Göteborg. Ett stycke senare tog även Gustaf Fröding till-
orda i samma anda:

*"Låt oss icke i håglös dvala
sorglöst njuta av fridens svala
trygghetsingivande vindars smek!
Fyllt av kämpande fäders minne,
folket öve med dådfriskt sinne
prövande, stärkande vapenlek!"*

*Varje bygd bringe fram en skara,
handfast, rådsnabb i varje fara,
skarpsynt som falken och örnen är!
Ville sedan en ovän trampa
fosterjorden, vi kunde stampa
fram ur dess sköte en mäktig här.*

*Skyttar, stigna ur folkets leder,
kanske vilar en gång på eder,
Sveriges, det älskades väl och vel!
Tagen därför säkra sikten
på det framtidens mål som plikten
bjuder modige män att se!"*

Att skyttet i vårt län fick sin organisation berodde en hel del på att tidningsfolket tog till orda och efterlyste fosterlandskänsla, organisationsförmåga och aktivitet bland länets skytteintresserade. Såvitt vi vet var Umeåborna först i farten. Umeå skytteförening bildades 1861. De aktivaste och mest målmedvetna skyttarna tycks dock ha funnits i den norra länsdelen. Skellefteå skarpskytteförening eller skyttegille bildades 1863 och i Skellefteå tillkom också 30 år senare det skytteförbund vars hundraåriga tillvaro vi nu firar. I Skellefteå med omgivande byar blev

också aktiviteten stor direkt efter föreningsbildningen. Föreningar som Bureå, Burträsk, Bastuträsk, Lövvånger, Skråmträsk, Kusfors, Kattisträsk, Klutmark och Robertsfors var etablerade före sekelskiftet. I södra länsdelen var föreningar i full verksamhet i Umeå, Holmsund, Sävar, Vännäs, Långed-Håknäs och Hörnefors omkring 1890. Det samma var förhållandet i inlandets Åsele, Fredrika, Lycksele, Hörnsjö, Brattfors och Ormsjö.

Umeå Skytteförening, länets äldsta. Bildades 1861. Här en grupp skyttar från år 1918.

Övningarna var under åtminstone några årtionden starkt försvarsbetonade. Man övade sig i krigiska lekar, eldade varann med fosterländska sånger och satte även upp militärt betonade musikkåror. I samlad trupp hade man "manövrar", anföll "fiender", gjorde framryckningar och reträtter.

De över hela landet bildade skarpskytteföreningarna fick ordentlig uppbackning från försvarsmaktens sida och som motprestation infördes rätt allmänt en föreningsorganisation efter militärt mönster (kompanier och korporalskaper med befälhavare). Den i övning inblandade fick inte utan tillstånd lämna sin "trupp". Väl fungerande civila skytteföreningar kunde genom sin verksamhet så komplettera den av kronan ledda militära utbildningen att aktiva föreningsmedlemmar till åtminstone någon del kunde bli befriade från inkallelserna till den militära övningsplatsen Gumboda hed. "vid de större gemensamma öfningarna" var man dock tvungen att åka till Gumboda.

Framåt 1890-talet hade man i landet kommit så långt att försvarsmakten på största allvar ville ha kontroll över den civila skytteorganisationen. Under militär ledning bildades i Stockholm 1889 en centralstyrelse för Sveriges frivilliga skytteföreningar. I en kunglig förordning i juni 1893 fastställdes förutsättningarna för erhållande av statsunderstöd inom skytterörelsen. En grundregel var att skytteföreningarna skulle förena sig i skytteförbund samt underordna sig den nyss nämnda centralstyrelsen. I såväl centralstyrelsen som skytteförbundens styrelser skulle ingå av Kungl Maj:t tillsatta ombud.

Att Västerbottens skytteförbund omedelbart därefter fick sin start bör ses mot denna bakgrund. Uppenbarligen hade man då i norra delen av vårt län kommit längst i skytteaktiviteterna. Under alla förhållanden blev det i Skellefteå som Västerbottens skytteförbund bildades och detta då i oktober 1893. Vid detta tillfälle var endast skyttar från Skellefteå, Byske och Lövsånger tillstädes. Sju år senare eller år 1900 fick förbundet sitt säte i Umeå. Förbundets förste ordförande blev jägmästaren och riddaren F Bremberg i Skellefteå. Hur det sedan skiftat på ordförandeposten kan vi se i sammanställningen nedan, som även upptar namn och verksamhetstider för de som lett styrelsens arbete som ordförande och förbundssekreterare. Vartefter har den sistnämnde funktionären kommit att spela en mycket viktig roll i förbundets arbete. Som kuriositet kan nämnas att år 1911 fanns inte mindre än 11 sökande till befattningen som förbundssekreterare. Denne blev så småningom avlönad även om ersättningen varit och är blygsam. Övriga styrelsefunktionärer och även uppgiften som förbundsordförande har hela tiden haft karaktären av ideell verksamhet.

Remarkabelt är att uppslutningen kring skyttets idé har varit störst när vårt land har upplevt försvarstanken som starkast, dvs i närheten av krig. Skyttarna organiserade sig först när det dansk-tyska kriget stod för dörren. Föreningsverksamheten har vacklat i tider av fred i världen för att skjuta fart när världskriget kom, särskilt då vid det andra världskriget när skytteföreningar bildades i varje större by. Som exempel kan nämnas att vi i vårt län året 1938 räknade med 53 skytteföreningar under det att vi 5 år senare hade hela 144. Ytterligare exempel, som illustrerar utvecklingen framgår av tabell nedan. Rörelsens styrka och slagkraft har också varit mycket beroende av hur Kronan ställt upp med statsbidrag och med utlåning av vapen och tilldelning av ammunition och målmateriel.

<u>År</u>	<u>Föreningar/Gillen</u>	<u>Antal civila medlemmar</u>
1909	125	5610
1913	158	4816
1932	71	2907
1940	133	9414
1965	120	5956
1975	100	5684
1985	84	5451
1992	73	4368

Filip Gerhardsson, Rune Allard

Förbundets ordförande, styrelseordförande, sekreterare samt Kungl Majt:s ombud

Förbundsordförande

1893–1900	Jägmästare	F O Bremberg
1901	Landshövding	A Asker
1902–1903	"	O Cederberg
1904–1905	"	J Crusebjörn
1905–1917	"	H Björklund
1918–1921	"	A Schotte
1921–1927	Överste	H Ancarkrona
1928–1936	Landshövding	N G Ringstrand
1936–1938	Civiljäg	G Beronius
1938–1941	Överste	C M Björnstjärna
1942–1943	"	S Colliander
1944–1947	"	H G:son Lagercrantz
1947–1951	"	S D Hermelin
1952	"	J A Maule
1953–1957	"	C J Wachtmeister
1958–1967	"	H Leche
1968–1971	Landshövding	K G Samuelsson
1972–1985	Överste 1 gr	D Löfgren
1986–1990	"–	O Forsgren
1991–1993	"–	J O Lindström

Förbundssekreterare

1893–1899	Kronolänsman	J O Grenholm
1900–	Kassör	E Schönfeldt
1901–1907	Kamrer	O Forsgren
1908–1911	Stationsskriv	G Vinnberg
1912–1916	Kapten	E Landsberg
1916–1926	"	I Hammarberg
1927–1928	"	C From
1929–1939	Löjtnant	P A Stridfeldt
1940–1957	"	E N Iwar
1958–1983	Förvaltare	B H Sandqvist
1984–	Kapten	R Allard

Ordförande i förbundsstyrelsen

1893–1900	Kronolänsman	J O Grenholm
1901	Överste	A Aspgren
1901–1902	Doktor	H Röden
1903–1910	Överstelöjtnant	O Scherdin
1911	Kapten	N Edlund
1912–1929	Rådman	K E Berg
1930–1933	Civiljäg	G Beronius
1934–1935	Kapten	G Hiller
1936–1950	Civiljäg	G Beronius
1951–1956	Körnsnärsmäst	G Frisén
1957	Överste	C J Wachtmeister
1958–1970	Överstelöjtnant	C G Wallman
1971–1973	Driftsingenjör	J M Johansson
1974–	Polismästare	F Gerhardsson

Kungl Majt:s ombud sedermera statens skytteombud

1901–1904	Kapten	K A Bäärenhjelm
1904–1926	Major	C G Schildt
1927–1930	"	O Cederström
1931–1934	"	E Zetterberg
1934–1937	"	O Cederström
1938–1957	Överstelöjtnant	C G Wallman
1958–1964	Kapten	B G:son Brandelius
1964–	Major	L Tideman

Förbundsstyrelsens ledarmöter intill 1993 års årsmöte.

<i>Namn</i>	<i>Invald</i>	<i>År i styrelsen</i>
<i>Jan O Lindström</i>	<i>1991</i>	<i>2</i>
<i>Berndt Grönlund</i>	<i>1989</i>	<i>4</i>
<i>Ulla Almroth</i>	<i>1987</i>	<i>6</i>
<i>Rune Allard</i>	<i>1985</i>	<i>8</i>
<i>Gustav Eklund</i> (ej med på bild)	<i>1973</i>	<i>19</i>
<i>Thore Wretell</i>	<i>1972</i>	<i>20</i>
<i>Tore Wikberg</i>	<i>1971</i>	<i>21</i>
<i>Filip Gerhardsson</i>	<i>1969</i>	<i>23</i>
<i>Nils Nordvall</i>	<i>1965</i>	<i>27</i>

UNGDOMSFÖRBUNDETS 25-ÅRIGA HISTORIA

Från att i början i huvudsak ha varit en sport för vuxna har skyttet med åren tagit till sig ungdomar och bedriver nu en omfattande verksamhet också bland skyttar i lägre åldrar.

Skytterörelsens ungdomsorganisation bildades 1968. Organisationen godkändes 1969/70 som ungdomsorganisation och fick statsmedel till central verksamhet via Skolöverstyrelsen från Utbildningsdepartementet. Efter nämnda budgetår erhöll organisationen statsmedel via Riksidrottsförbundet som organisationsstöd från Jordbruksdepartementet.

Då Frivilliga skytterörelsen, vår moderorganisation, 1978/79 återbördades till Försvarsdepartementet, godkändes Skytterörelsens ungdomsorganisation åter som bidragsberättigad ungdomsorganisation och erhöll 1979/80 via Statens ungdomsråd (SUR) grundbidrag från Utbildningsdepartementet.

Vid ett styrelsemöte med Västerbottens skytteförbund den 3 maj 1968 beslöts att kalla till sammanträde för bildande av en ungdomssektion inom förbundet och att välja en interimsstyrelse. Västerbottens Ungdomsskytteförbund bildades alltså 1968.

Nisse Nordvall hade redan 1965 invalts i skytteförbundets styrelse med en särskild uppgift att vara ungdomsledare inom förbundet. Det blev också Nisse, som valdes till ordförande i det nybildade Ungdomsskytteförbundet, en uppgift som han fortfarande innehar. Förutom Nisse var det Bengt Sandqvist, som innehade de tunga posterna i det nybildade förbundet. Bengt fungerade som sekreterare, kassör, och utbildningsledare och var alltså spindeln i nätet.

Redan från starten bildades ett 10 tal ungdomssektioner i länets skytteföreningar. Bjurholm-Balsjö, Ramselefors, Robertsfors och Rönnskär lyckades bäst i starten och fick bra fart på ungdomsskyttet.

1985 ändrades namnet från sektion till ungdomsskytteförening/gille.

De första åren erhöll Ungdomsskytteförbundet ett mindre anslag från SkytteÖS, samt ett litet bidrag från Landstinget. Vi kämpade hårt tillsammans med Västerbottens Idrottsförbund för att försöka få högre bidrag av Landstinget, men hela 70-talet var det kärvt. Medlen från Landstinget fördelades i samråd med Idrottsförbundet, men 1979 meddelade Riksidrottsförbundet att Ungdomsskytteförbundet självt skulle söka landstingsbidrag då vår moderorganisation blivit bidragsberättigad via Statens Ungdomsråd. För år 1980 kom så det stora efterlängta- de lyftet, vi erhöll 102.504:- från Landstinget. Därtill kom möjligheten att få vissa medel i ledarutbildningsbidrag.

Redan tidigt 70-tal satsade Ungdomsskytteförbundet på att hjälpa föreningarna med inköp av luftgevär och korthållsgevär. Detta har fortsatt hela tiden och avsevärda summor har lagts ner på dessa vapensubventioner.

Föreningar med verkligt bred ungdomsverksamhet i dag är bl a Umeå, Vännäs, Ramselefors, Bjurholm-Balsjö och Drängsmark.

Någon större omsättning på styrelseposterna inom Ungdomsskytteförbundet har det inte varit under årens gång.

Ordförande:

Nisse Nordvall från starten 1968 och fortfarande

Kassör :

Bengt Sandqvist " 1968-1992

Sekreterare:

Ulla Almroth " 1981 och fortfarande

Instruktör :

Thure Karlsson " 1980-1992

Utbledare:

Thore Wretell " 1985 och fortfarande

I Skytte UO:s styrelse, Ungdomsnämnden, har styrelseposter innehafts av *Nisse Nordvall* och *Thure Karlsson*.

Luftgevärsskyttet är det populäraste skyttet bland de yngre i dag. Det finns många ledare ute i föreningarna som jobbar bra och hjälper ungdomarna och luftgevärsskytte är en billig sport.

Kanske har de moderna luftgevärshallarna bidragit till att intresset för 6,5 mm-skyttet minskat, speciellt vintertid. Det är skönare för ungdomarna att vistas inne i en varm lokal än att skjuta fältskytte ute i snålblåst och dåligt väder.

Utvecklingen under åren:

1974 = 11	ungdomsföreningar
1978 = 17	" med 2.464 medlemmar i åldern 7-25 år
1980 = 28	" 3.232 "-
1985 = 33	" 2.161 "-
1990 = 40	" 2.199 "-
1992 = 42	" 2.248 "-

Korthållsskyttet utvecklas dock fortfarande och Ungdomsskytteförbundet satsar än i dag på subvention av korthållsvapen. Nya korthållsbanor byggs på många orter, dock är Umeå i stort behov av en riktig korthållsbana. För större tävlingar finns endast banan i Ramselefors.

Vad vi nu omedelbart måste sätta igång med är att försöka locka tillbaka våra ungdomar till att börja skjuta ban- och fältskytte igen.

Sammanfattningsvis kan sägas, att Ungdomsskytteförbundet har utvecklats bra under de 25 åren. Vi har haft ett fantastiskt stöd av vårt moderskytteförbund och samarbetet mellan förbunden har varit det allra bästa alla åren.

Nisse Nordvall

VAPEN OCH AMMUNITION

Det största bekymret vid skytteverksamhetens inledning var bristen på vapen. Man började med jaktvapnen, de gamla framladdade lodbössorna. Men efterhand fick man dispositionsrätt till militära vapen, inledningsvis remington m/67 och m/89.

Med mausergeväret m/96 kom det frivilliga skyttets verkliga genombrott. Detta vapen skulle visa sig bli mycket slitstarkt i alla meningar. Först 1963 kom ett konkurrerande vapen, nämligen CG-63-bössan, alltfört med samma kaliber. 1980 fick vi vapnet CG 80 och för dagen skjuter åtminstone hela elit-skiktet med det nya vapnet Sauer 200.

När automatvapnen kom in i krigsorganisationen fick så småningom även denna form av skytte plats i den frivilliga skytterörelsen. Kpisten blev väl inte var mans tillgång men inom kort började man dock använda den i tävlingssammanhang. Här följer nu en något närmare presentation av de mest frekvent utnyttjade vapentyperna.

Remingtongeväret:

Den 8 maj 1867 antogs för svenska och norska infanteriet ett räfflat 12,17 mm bakladdningsgevär med Remingtons amerikanska mekanism. Patronen till 1867 års gevär hade kantantändningshylsa av koppar. Spetskulan vägde 24 och kantladdningen 4,25 gram. Utgångshastigheten var 386 m/sek.

De frivilliga skarpskyttarna erhöll så småningom remingtongeväret från Kronans förråd. På 1870-talet började de för övningssskjutning ändra sina gevär till centralantändning och använde tysktillverkade mässingshylsor med dylik antändning. Hylsorna kunde laddas om många gånger med kulor som skyttarna göt själva.

Mauersystemet m/96

De tyska bröderna N och P Mauser förbättrade Mannlichers repetermekanism och därmed var vi framme vid det moderna kulgeväret. Repetergeväret indelas i sådana där omladdning sker manuellt och i halvautomatiska gevär, där omladdning sker med rekylens hjälp eller med gastryck via gasuttag. Mauser gick senare över till sitt välkända magasin för fem patroner och kan numera laddas med hjälp av laddram. Detta gevär kom att kallas för m/96, således gevär modellår 1896.

Gevär m/96 lånades liksom remington tidigare i stor utsträckning ut till föreningarna av de militära myndigheterna, för vår del av Västerbottens regemente, I 20. Geväret har dock, sedan det utgått ur krigsorganisationen, kommit praktiskt taget helt ur bruk också inom skytterörelsen. I stor utsträckning byggs vapnet i stället om till jaktvapen.

Utveckling av tävlingsgeväret m/96

Det stora problemet med m/96 var den träffbildsvandring som uppstod när vapnet blev varmt. Detta åtgärdades genom att man tog bort främre bandet på pipan.

Gevär m/63: Genom att frilägga pipan framför stocken, göra kindstödet högre samt lägga till s k pistolkolv såg nu ett nytt tävlingsvapen - CG 63(Carl Gustaf) - dagens ljus. Men utvecklingen ville gå vidare.

Gevär m/80: För att få ett vapen som kunde anpassas efter den enskilde skytten gjordes följande ändringar: Kolven delades så att kindstödet kunde justeras i höjdled. Stocken gjordes högre för att få bättre balans i ställningen samt bakkappan blev höj- och sänkbar. Vapnet kunde även beställas med kort eller lång pipa. Dess benämning blev CG 80.

SAUER 200 STR

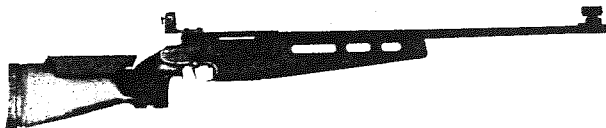
Genom ett samgående av de nordiska länderna (ej Finland) beslöts att ett nytt tävlingsvapen skulle tas fram. En tysk grundkonstruktion valdes. Här kan skytten själv byta pipa och även justera bl a kindstöd, bakkappa, avtrycksvikt och diopter. Detta vapen som infördes 1990 har blivit mycket populärt och många rekord har förbättrats tack vare SAUER 200.

SAUER 200 STR

Scandinavian Target Rifle

NYTT TÄVLINGSVAPEN GEMENSAMT FÖR SVERIGE, NORGE OCH DANMARK
ETT FÖRSTKLASSIGT, TEKNISKT AVANCERAT VAPEN MED MÅNGA FINESSER

Utveckling av riktmedel

På gevär m/96 användes fasta riktmedel där stolpkornet måste bytas genom slag med hammare och dorn. Siktskåran kunde höjas genom att olika plattor lades under siktramen. Under 50-talet började olika typer av dioptrar att tillverkas. Detta medförde att skytten lättare kunde korrigera sin träffbild.

Ammunition

Också när det gäller ammunitionen har det militära stödet och inflytandet varit påtagligt. Bl a kom under åtskilliga av de inledande årtiondena i praktiken en stor del av den ammunition som brukades ur Kro-nans förråd. Efterhand som kraven på precision stegrats och kalibrarna divergerat militärt/civilt har dock speciell tävlingsammunition framtagits av fabrikanterna. Den trubbmantlade kulan har också konkurrerats ut av den spetsmantlade. I dag utnyttjas i betydande utsträckning av skyttarna själva laddad ammunition vid sidan av den fabriksframställda.

Nils Stigholt

Finlandsfrivillige Herbert har mycket att berätta om hur han "prickat ned" ryssar under sin tid på Karelska näset. Hans skjutskicklighet blev – påstår han – legendarisk i kompaniet. När han kommer hem och får förvalta samma vapen som han haft i kriget ger inte hans skjutresultat stöd för hans berättelser. Ofta får han tugga på jumbolimpan. Men han vill förklara: "Du förstå, hä var ju så lang a sköthåll på Karelska näset, mer än en kilometer. Så byssa hon har sträckt så (drabbats av en sträckning). Å hä gäll int laga dell".

MÅLANORDNINGAR

Också inom målmaterielområdet har de gångna 100 åren inneburit väsentliga förändringar. Man kan säga att en slags växelverkan skett mellan vapens- och målmaterielens utveckling. Ju större möjligheter vapnen erbjudit till avståndsskytte och precision, desto större krav på målmaterielen att ställa skyttarnas skicklighet på prov och att särskilja tävlingsdeltagarna. Naturligtvis har enkelhet vid handhavandet och möjligheterna att ordna för deltagare och publik utslagsgivande och intesseväckande tävlingar också varit vägledande för utformningen. Härvidlag har olika lokala traditioner utvecklats och fantasin ibland tagit sig mer eller mindre häpnadsväckande uttryck. Enskilda initiativ har ibland fått epokgörande betydelse, ta ex Valter Samuelsson med sina Motalamål eller Per-Erik Arbingers fältskyttemål, som är grund för vår numera helt dominerande fältskyttemålsserie. Västerbottens egen Simon Fridemo med den enkla konstruktionen för upphängning av precisionstavlör förtjänar också att nämnas. Hans idé har dock tyvärr inte rönt förtjänbar uppskattning.

Banskytte

Som ett minne från i varje fall mitten av 1800-talet, levde den stora och tunga järntavlan kvar in över sekelskiftsgränsen. Standardtavlan var 10-ringad med 180 centimeters diameter och med en riktprick om 18 centimeter. Den mantlade ammunitionen slog inte igenom så klisterlappar behövdes inte. Med hartass och krita plånade man ut träffarna på tavan inför nästa skjutomgång.

Med mausegeväret och den helmantlade kulan kom papp- och papperstavlorna, till en början 5-ringade. Så kom den 10-ringade tavlan, först i kombinationen 5-10-ringad och sedan enbart 10-ringad. Den 5-ringade hade ofta också en figur. Denna kunde i sin tur vara försedd med vit riktprick och samtidigt inuti denna en svart sådan. Dessa figurer kunde dessutom vara av olika färg var för sig. 1946 beslutade skytteriksdagen att figurtavlan skulle slopas och den sk nationella tavlan infördes. Det allmänna bruket av gevär m/96 torde därvid ha haft avgörande betydelse.

Den förbättrade skytteutrustningen med främst de förfinade riktmedlen ledde till att den nationella tavlan år 1970 fick ge vika för den internationella tavlan med dess mera krävande ringning. Denna är alltför i bruk såväl inom det militära som det civila skyttet. Tavlan är 10-ringad och förekommer i varianter för skytte på 300-, 50- och 10-meters skjutavstånd. Tavlan kan också utnyttjas i förminskade versioner – halvtavla, kvartstavla och tavla 1/10.

Fältskytte

Fältskyttet representerar den på sitt sätt ursprungligaste formen av frivillig- och tävlingsskytte. Här har också uppfinningsrikedom och fantasi haft de största möjligheterna och det största spelrummet. Under åren kring 30-talet fanns ex som standardmål "Spejare", "K-G laddare", "Kvarter plus" och en hel del andra underfundiga figurer. "K-G laddaren" kunde ibland också kallas "Kattrygg" eller "Han som skriver hem".

Det var också på 30-talet som Valter Samuelsson från Motala kunde presentera, just det, Motalamålen. Dessa rön te begränsad förståelse hos Skytte ÖS. Målen godkändes inte i tävlingar där statliga medel användes. Frågan bordlades den 25 aug

1934 men veterligt har denna bordlagda fråga ännu 1992 inte behandlats. Målen blev populära och förekom mycket ofta. Efter en tid kom två olika Olympiamål med nästan samma form men med annan storlek. Motalamålen omnämndes första gången 1947 i skytteboken och först 1969 beskrivs alla varianter som då hade blivit 6 stycken. De var då om döpta till cirkelmål och omfattade från C 20 till C 50.

1962 kom på försök det som skulle bli föregångarna till B 100 och B 65, nämligen de två mål som kallades "enebusken" och "nyckelhålet". Fram till omkring 80-talet var arméns fältskyttemål i stort sett helt dominerande, men inte sällan brukades självkonstruerade mål eller sådana som förekommer i skjutning med andra vapen.

1974 kom så de nya målen m/Arbinger. Det skulle visa sig att dessa kom att dominera alla fältskjutningar, i vart fall i våra trakter. Att målen kan erhållas i var för sig olika färger synes vara mindre känt.

De 1974 konstruerade fältskyttemålen, som presenteras närmare här nedan, är fortfarande nu, 1993, de helt dominerande.

*Simon Fridemo, Filip Gerhardsson,
Jan O Lindström*

Målmateriel för fältskjutning, gevär, 1993

 C 20 20 x 18 cm	 B 65 50 x 65 cm	 1/4 höger 60 x 35 cm
 C 25 25 x 22,5 cm	 B 100 55 x 100 cm	 1/4 vänster 60 x 35 cm
 C 30 30 x 27 cm	 Tunnan 40 x 50 cm	 1/6 rak 45 x 26 cm
 C 35 35 x 31,5 cm	 S 25 25 x 62,5 cm	 1/6 höger 45 x 26 cm
 C 40 40 x 36 cm	 S 20 20 x 50 cm	 1/6 vänster 45 x 26 cm
 C 50 50 x 45 cm	 1/3 52 x 48 cm	 1/7 20 x 26 cm
 B 45 35 x 45 cm	 1/4 rak 49 x 33 cm	 1/8 37 x 21 cm

B-(busk)målen, 1/3, 1/4 och tunnan har innerkonturer som utgör 80 % av hela ytan. Dessa är därför särskilt lämpliga vid t ex särskiljning klassvis, som insatsmål och liknande. Träff endast inom innermålet är lika som om avståndet varit 25 % längre och träff i hela fig fått räknas. Flera mål är som synes ringade.

SKJUTBANOR

Jag har fått i uppgift att skriva om förbundets skjutbaneanläggningar. Vad är då naturligare än att försöka finna något dokumenterat om detta. Tyvärr finns inte mycket skrivet om länets skjutbanor. Viss hjälp har kunnat erhållas från en publikation "Svenska Skyttar" som utkom 1945. Författaren av denna bok hade tillskrivit samtliga 145 skytteföreningar i länet med en förfrågan om att skriva en kort historik över respektive förenings verksamhet. Endast 15 föreningar efterkom denna anmaning.

Västerbottens skytteförbund hade före 1. världskriget över 158 föreningar och man får förmoda att varje förening hade någon form av plats där man kunde öva skjutning med kulvapen. I många fall skedde ett samgående mellan närliggande byar för att samsas om en lämplig skjutplats. Ofta hade man 2-3 mil till en sådan samfäll skjutbana och det var cykelåkning som gällde.

Anordnande av skjutbanor skedde på enkelt sätt genom att lägga banan med skjutriktning mot ett naturligt kulfång. Några egentliga säkerhetsföreskrifter hade man inte tillgång till utan man fick lita på sunt förnuft. Det hände förstås att kulfånget i bland var bristfälligt vilket tycks ha varit fallet i Umeås närhet där byborna kunde höra kulorna vina över huvudena inne i byn när man sköt på skjutbanan. Marken där skjutbanorna byggdes var inte alltid den lämpligaste efter dagens mått mätt. Ofta var det myrmarker eller låglänta sankt ängsmarker.

Från år 1901 kunde skytteföreningarna ansöka om statsbidrag för att anlägga eller förbättra sina skjutbanor. Det rörde sig inte om några stora pengar, men de kom alltid till stor hjälp. För att anlägga ett kulfång utgick t ex 1 kr per kubikmeter. I förbundets gamla protokoll kan man konstatera att ca 15-20 föreningar fick statsbidrag av varierande storlek varje år till sina skjutbanor. Under orostider har man märkt att försvarsintresset tilltager och man dras till bl a skytteföreningarna för att öva sig i vapens bruk. År 1913 hade förbundet 158 registrerade föreningar. Ca 70 % av dessa hade skjutbanor. Banorna hade i allmänhet 3, 4 eller 5 ställ. Skytteintresset höll sig relativt konstant under hela världskriget och några år efter krigsslutet.

Men sedan började intresset falna och 1938 fanns endast 53 skytteföreningar kvar i förbundet, men dessa voro i stället relativt aktiva. Under denna tidsrymd hade många skjutbanor råkat förfalla och växa igen.

En ny ofärdstid nalkades och på hösten 1939 började 2:a världskriget. Skytteintresset vaknade ånyo och folk strömmade till skytteföreningarna.

Nya skjutbanor byggdes och gamla rustades upp. Statsmakterna ökade statsbidraget ordentligt och föreningarna kunde via förbundsstyrelsen ansöka om bidrag. Kommuner, företag och privata visar sitt intresse genom att på olika sätt stödjade föreningarna och deras skjutbanor. År 1943 redovisar förbundet 144 skytteföreningar och de flesta av dessa äger en skjutbana av olika kvalitet och storlek.

Ett 40-tal skjutbanor byggs ut under de närmaste åren många med 6 ställ och enstaka med 8 ställ. Kulfånget höjdes med en ½ meter. En beskrivning över hur skjutbanor ska byggas med angivande av säkerhetsbestämmelser utgavs av Skytte ÖS.

Infrastrukturens utveckling betydde att många skjutbanor kom i farozonen när nya vägar skulle byggas eller gamla vägar skulle rätas. Det var Kungl Maj:ts ombuds uppgift att bevaka skytteföreningarnas intressen i dylika fall. Om en väg måste dras genom en skjutbana var det Vägverkets skyldighet att bygga en ny bana på annan plats. Detta visade sig ofta vara en uppräckning för många föreningar. Andra anledningar till att man måste flytta på befintliga skjutbanor var att bebyggelsen kommit alltför nära. Bland orter som måste flytta sina skjutbanor var Skellefteå, Holmsund, Tavelsjö och Tallsjö. Respektive kommuner bekostade dessa flyttningar och på så sätt fick Norra länsdelen en 16-stalls bana i Skellefteå.

När Kronan avvecklade sina lägerplatser från beredskapstiden utnyttjade många föreningar detta genom att för en billig penning inköpa och sedan flytta befintliga baracker till sina skjutbanor där de blevo utmärkta paviljonger för skyttarnas trevnad och samlingsplatser för Hemvärnet. Kraftbolagens arbeten längs länets älvar har också betytt en hel del för upprustningen av många skjutbanor och "vattenrallarna" voro ofta intresserade skyttar, som gav nytt blod till många skytteföreningar.

Från omkring år 1960 avsatte dåvarande Skytte ÖS årligen stora belopp för underhåll och nybyggnationer av skjutbanor. Särskilda blanketter skulle ifyllas jämte kostnadsberäkning över avsedda arbeten på skjutbanan göras och sändas in till förbundsstyrelsen. Pengarna utbetalades när besiktning gjorts av Statens skytteombud att arbetena utförts på tillfredställande sätt. Dessa blanketter och detta tillvägagångs förekom redan år 1910.

År 1981 skärptes säkerheten enligt bestämmelsen att kulfånget skulle höjas till 2,5 m. De ökade säkerhetskraven innebar att de flesta av våra mera aktiva skytteföreningar ansökte om bidrag för om- eller nybyggnad av sina banor. Förbundets föreningar hade nu decimerats till 91 varav 7 saknar

egen skjutbana. Samtidigt började förbundsstyrelsen att målmedvetet rensa ut bland de skytteföreningar som inre redovisat någon verksamhet under de senaste tre åren. Resultatet blev att vissa föreningar samman slogs med större eller närbelägna föreningar. Många av dem upphörde helt på grund av avfolkningen och dessutom i avsaknad av ungdomar. 28 skjutbanor lades ner på kort tid. Tavelställ monterades ner och markörgravarna fylldes igen.

Snart började även kravet från skyttarnas sida om större och bättre skjutbanor att höras. Ramselefors gjorde en jättesatsning och byggde en 24 ställsbana, länets största civila skjutbana. Stensele byggde en 20 ställsbana strax efter och i Vilhelmina byggde man ut sin bana till 15 ställ. Björkfors och Jörn slutförde en byggnation som gav vardera förening 12 ställ. Norsjö är den senaste i raden av skytteföreningar som kan glädja sig åt en ny bana. Genom en gedigen satsning från kommunens sida omfattar denna bana hela 16 ställ. Lycksele, som de senaste 25 åren saknat en egen skjutbana, har förhoppningar om att bli ägare till en 16 ställsbana. Kommunen är i gång med planering av ett skjutbanabygge. Även Umeå har tankar på att bygga ut sin skjutbana i Holmsund. Det kommer att bli en bana med 12 ställ.

Som komplement till 6,5 mm skyttet började på 80-talet 50-m skyttet ta fart. Till en början hade man relativt enkla skjutbanor, man sköt oftast mot gevärshallens blinderingsvall. Efterhand som kraven ökade började man utnyttja den befintliga skjuthallen på 300 m vallen och byggde upp ett kulfång framför. Så småningom ville man ha egna korthållsbanor för att få vara mera ostörda. Även här var det Ramselefors som tog initiativet och färdigsställde 1986 en 24-ställsbana, där skyttarna kunde ligga i skjuthallen på 300 m banan och skjuta mot tavlor som från sidan rullades fram på hjulförsedda kulfång. Clemensnäs, Stensele och Kalvträsk byggde också upp nya korthållsbanor med bidrag från Frivilliga skytterörelsen. Vännäs skytteförening tog ett unikt initiativ genom att vid sidan av sin gevärshall bygga en delvis underjordisk 50 m skjutbana, där man även kunde skjuta luftvapen på 10 m. I Eddahallen i Skellefteå ordnade Gillet en korthållsbana 50 m och här kan man även skjuta med synskadade.

Vid sidan om skjutning med krutladdad ammunition har luftvapenskyttet blivit ett verkligt populärt skytte. För detta ändamål utnyttjas gymnastiksalor och källarlokaler ävensom korridorer som skjutbanor. Men med tiden ville man ha tillgång till större lokaler som medger fler skjutplatser. Tidsfaktorn börjar göra sig gällande. Man vill inte stå och vänta alltför

länge på sin tur att få komma fram och skjuta. Umeå skytteförening har funnit en bra lokal i en gymnastikhall på Teg där man fått in 10 banor samt goda utrymmen för materiel och åskådare. Bjurholm har fått en mycket bra lokal med bra sidoutrymmen för bl a teorielektioner. Lokalen har 8 st permanenta banor. Nordmalings luftgevärsskyttar har i den nya Norrskenshallen fått ett eget utrymme där man monterat upp 15 banor och där man även har utmärkta sidoutrymmen för teorielektioner m m. En verklig pärla bland anläggningar för inomhusskytte utgör Vindelns Fritidscentrum. Här har kommunen gjort en verklig storsatsning, som för skyttets vidkommande innebär att man sedan hösten 1989 har tillgång till en skyttehall av allra modernaste snitt, en av Europas största. Man har 42 ställ för luftvapen och 16 ställ för korthåll 50 m. Förutom att hallen utnyttjas av föreningarna i grannskapet för träning och tävling anordnas även träningsläger för landkampsskytte o dyl.

I dag, år 1993, har förbundet 73 skytteföreningar varav 8 saknar egen skjutbana. På grund av de kärva tiderna och den ökade utflyttningen från landsbygden är 7 st föreningar på fallrepet och kommer inom de närmaste åren att läggas ner eller sammanslås med angränsande föreningar. Under alla förhållanden kommer dessa skytteföreningars skjutbanor att försvinna.

I den årliga rapporten till förbundsstyrelsen, som Statens skytteombud insänder över sina besiktningar, redovisas tillståndet över skjutbanorna. Det är mera sällan som allvarigare brister i säkerheten förekommer i dessa besiktningsprotokoll, brister som innebär att polismyndigheten föreslås stänga respektive skjutbana. De vanligaste anmärkningarna avser förekomsten av störande växtlighet på och omkring blinderingen och bristande tillsyn av kulfånget. För att minska risken för att olyckor kan inträffa måste kulfånget krattas främst omkring nedslagsplatsen bakom tavlorna ju aktivare föreningen är desto oftare måste detta göras. Tillståndet på förbundets skjutbanor är således i allmänhet gott, vilket länder skytteföreningarna och i synnerhet skyttarna till heder.

L Tideman

O H Brännström hjälper en kompis att markera en serie ute på skjutbanan. Vad varken skytt eller markör har observerat är att en kvinna sysslar med lingonplockning bakom kulfånet. När skotten smäller blir hon vettskrämd och rusar ned i markörgraven där hon överöser Brännström med invektiv. Utskällningen avslutar hon med frågan:

"Vad skulle du ta dej till om jag hade fallit ned död därborta?"

O H tar cigaretten ur munnen, fimpar den mot tavelstället, och svarar saktmodigt:

"Joo, då sku i feera å markér en bom oppa tavla".

O. BOSTRÖM

UTBILDNING

Redan i början av 1970-talet hade utbildningen kommit igång inom Västerbottens skytteförbund. Dåvarande utbildningsledaren Lars Tideman, svarade för många ungdomsläger och kurser. God hjälp hade han av Bengt Sandqvist och Nisse Nordvall. I och med Ungdomsskytteförbundets bildande, ökade kravet på ledarutbildning, administrativ- och tränarutbildning. Möjligheten fanns nu också då vi från 1980 erhöll utbildningsbidrag för våra kostnader av landstinget.

Träningsläger för JSM-skyttar anordnades varje år i Ramselefors under senare delen av 70-talet och fram till 1986. Ledare, Nisse Nordvall och Thure Karlsson. Vid dessa tillfällen möttes också Norrbottens och Västerbottens juniorer i länskamp omfattande fält- och banskytte varje år i Ramselefors. Senare under säsongen sköts en returkamp i Boden.

1985 valdes Thore Wretell till ny utbildningsledare och därmed kunde utbildningen ytterligare utvidgas. 1987 var trion Thore Wretell, Dan-Ivan Karlsson och Ann-Kristin Wretell färdigutbildade som förbundsinstruktörer. Ann-Kristin fortsatte senare med en rikstränarutbildning. Dan-Ivan Karlsson och Ann-Kristin Wretell, fungerar under senare år som instruktörer och tränare för de elever som sedan 1991 går fritidsledarutbildning med skytteprofil på Vindelns folkhögskola.

Behovet av instruktörer på föreningsnivå har varit stort under många år. Numera finns ett 30-tal sådana instruktörer utbildade. Det har handlat om kurser steg 1 och 2, där utbildningsledaren med hjälp av de tränare som förbundet har till förfogande, svarat för kurserna. Ytterligare förbundstränare kommer att utbildas under våren 1993.

Sedan skyttehallen i Vindeln kom till, har utbildningen blivit betydligt mera lätthanterlig. Även vid skytteanläggningen i Ramselefors, finns numera perfekta anordningar för skytteutbildning. I framtiden måste även andra saker än skjutkunskap läras ut. Utbildning av funktionärer är viktig liksom kunskaper i regeltolkning, säkerhet m m. Det ökande ungdomsskyttet inom luftgevär och korthåll kräver bättre satsning inom föreningarna i fråga om ledare. Det gäller alltså att använda de resurser som finns inom förbundets utbildningssektor.

Utbildningen måste planeras in lika väl som tävlingsverksamheten. Här måste de perioder när det inte tävlas så mycket användas betydligt effektivare. Såväl moder- som ungdomsförbundets framtid kommer att i hög grad beröras av detta.

Thore Wretell

Från träningsläger för ungdomar i Vindelns skyttehall. Deltagare från Väster- och Norrbotten.

Tävlingsverksamhet

Tävlingsverksamhetens förändring genom åren hänger i hög grad ihop med utvecklingen ifråga om vapen och målmateriel. Men även formerna för tävlingarna har på grund av den allmänna tekniska utvecklingen efterhand blivit annorlunda. Mest påtagligt framstår detta ifråga om det generella bil-innehavets påverkan på fältskjutningen och datorns möjligheter till snabb och säker resultatframtagning.

Banskjutning

Vid förbundets tillkomst och fortfarande vid seklets början sköt man mot järntavlor av betydande storlek och tyngd. Eftersom ammunitionen var omantlad pallade tavlorna för påfrestningarna. Skjutställningen var oftast stående. I statsprisskjutningen sköt man 8 skott och skjutavståndet var 800 fot (240 meter).

Vapen och ammunitionsutvecklingen gav efterhand skyttarna allt bättre möjligheter till goda resultat samtidigt som den nationella och sedermera internationella tavlan ställde allt större krav på skicklighet och precision. Åtskilliga skyttar – däribland också flera från Västerbotten – sköt genom åren fullt på den nationella tavlan, d v s 250 poäng. Den vapenmateriel m m som numera står till skyttarnas förfogande har en sådan kvalitet, att det bara är en tidsfråga innan någon nått full pott också på den internationella tavlan. Svenska rekordet i liggande lyder för närvarande på 346 poäng av 350 möjliga medan vårt förbunds bästa resultat är 344 poäng, uppnått av Curt Linerud vid förbundsmästerskapen 1992.

Så var det då

1472 hade man en tävling som verkligen var annorlunda än nutidens. Tavlan kan redan då ha varit av järn, troligen 5- eller 10-ringad. Tävligen gick, enligt tillgängliga källor, enligt följande premisser: Avståndet var hemligt, det stegades upp av två personer från annan ort, sträng ordning var anbefalld, banan var inhängnad med rep, markörerna fick avlägga ed inför magistraten för att opartiskt sköta sin syssla. Dåtidens klisterlappar var en hartass doppad i flytande krita!

Fältskjutning

Fältskyttet – stridsskyttet hade en undanskymd plats i tävlingssammanhang tills musergeväret med den mantlade kulan blev mera allmänt förekommande. Tävlingarna genomfördes, åtminstone fram till andra världskriget, mestadels under militära former. 1902 hölls i Skellefteå under militär ledning en stridsskjutning mot figurer som väl lockade många deltagare men som resultatmässigt inte var mycket att hurra för. Ända in på 1970-talet hade vi i vårt län stridsskjutningar i grupp mot fältskyttemål, men under de senaste 15–20 åren har denna tävlingsform helt försvunnit.

De figurer och de skjutavstånd som utnyttjades i skyttets barndom har inte mycket gemensamt med dagens måluppsättning. Fältskjutningen har också i hög grad förändrats från att ha varit en fysisk övning för skytten med betydande gångavstånd och krävande skidåkning till att bli en tävling med bilen som transportmedel. Från januari 1945 finns ex tävlingsbestämmelser från Skellefteå skyttekrets om att skidåkningstiden under tävlingen skall ingå i tävlingsresultatet och i februari 1948 ger Skytteöverstyrelsen tillstånd för söndagskörningar med motorfordon till skyttetävlingar.

Skidskyttet har efterhand lockat allt färre deltagare och för numera en relativt tynande tillvaro. Till del har det dock avlösts av de s k springskyttet, som dock främst utövas av ungdomar.

Det första Förbundsmästerskapet i fältskytte i Västerbotten anordnades 1945.

Resultatmässigt har västerbottensskyttet varit av relativt hög klass genom tiderna såväl på förbunds- som på riksnivå. Många framstående till legendariska förbundsmästare m fl finns anledning att nämna. En sådan namnlista skulle dock bli allför lång. Den förste västerbottnings som skulle bestiga segerpallen i ett svenskt mästerskap i gevärsskjutning (skidfälttävling) blev Helge Arm, Boliden, år 1944.

Rätt snart följde nya framgångar och västerbottningsarna har såväl i enskild tävling som i lag hållit sig väl framme vid tävlingar på riksnivå. Nämnas måste då Ramselefors vinnande SM-lag 1971–74, Dan-Ivan Karlsson, Kjell Wallin och Jan-Erik Karlsson samt Curt Lineruds anmärkningsvärt goda 330 poäng (Västerbottensrekord) i banskjutning ställningar, nådda vid Svenska Mästerskapen 1992. Här följer en sammanställning över förbundets svenska mästare genom tiderna.

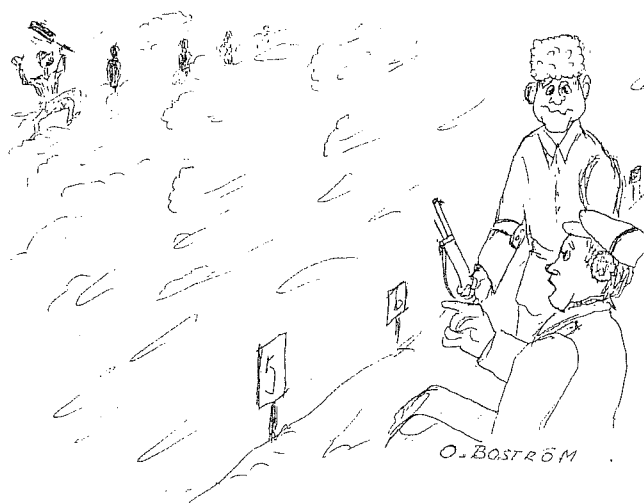
Förbundets Svenska mästare, individuellt

År	Namn	Förening		
1944	Helge Arm	Boliden	Skidfältskj	Seniorer
1945	John Westberg	"	"	"
1949	James Warg	"	"	"
1952	Henning Mellström	Norsjö	"	"
1953	Eivon Ivebo	Stensele	"	"
1955	Mauritz Warg	Boliden	"	"
1958	Gideon Lundqvist	Skellefteå	Banskj	Seniorer
1959	Tage Lundin	Stensele	Skidfältskj	"
1962	Gideon Lundqvist	Skellefteå	Banskj	"
1962	Sten Edlund	Umeå	Fältskj	"
1966	Tage Lundin	Stensele	Skidfältskj	"
1968	Thomas Westermarck	Bastuträsk	"	Juniorer
1970	Krister Pettersson	Skellefteå	"	"
1971	Kjell Wallin	Ramselefors	"	Seniorer
1971	L-G Gruffman	I 20	Banskj	"
1972	Karl A Wiksten	Jörn	Vinterfältskj	"
1972	Krister Pettersson	Skellefteå	Skidfältskj	Juniorer
1973	Ragnar Burman	Umeå	"	Seniorer
1974	Jonny Semrén	Stensele	"	"
1974	Kjell Gruffman	Ramselefors	Vinterfältskj	"
1976	Curt Linerud	Rödå-Tavelsjö	Banskj	"
1976	Jonny Semrén	Stensele	Skidfältskj	"
1976	Ulf Axelsson	Brattby	"	Juniorer
1980	Åke Burman	Sävar	"	"
1981	Peter Almrot	Vilhelmina	Skidfältskj	"
1981	Jan Olov Nygren	Skellefteå	Kpist ban	Seniorer
1982	Karin Karlsson	Ramselefors	Banskj	Juniorer
1983	Åke Burman	Sävar	Skidfält	"
1984	Peder Wahlberg	Ramselefors	"	"
1988	Erik Sjölund	"	"	Seniorer
1992	Gillis Engman	Rundvik	Fältskj	"

Gamle skämtaren och skytteentusiasten O H Brännström deltar i fältskjutning ute på havsisen vid Bjuröklubb. Målen är helfigurer på ca 600 meters avstånd. Skjutningen avverkas i rykande snöstorm som medför att figurerna tidvis försvinner därute på isen.

När "eld upphör" har kommenderats sätter sig Brännström på havsisen och säger:

"Hörrdu, de här hä va schvårt. Då I hadd skuttä fälut sä få I si hä min figur feer dell å markér".

*Gideon Lundqvist Skellefteå Skyttegille.
Sv.Mästare banskjutning, ställningar 1958 och 1962.*

*Sten Edlund Umeå Skf.
Sv.Mästare, fältskjutning 1962.*

*Lars-Gunnar Gruffin I 20 Skf.
Sv.Mästare, banskjutning, ställningar 1971.*

*Curt Linerud Röddå-Tavelsjö Skf (Numera Brattby Skf.)
Sv.Mästare banskjutning, ställningar 1976.*

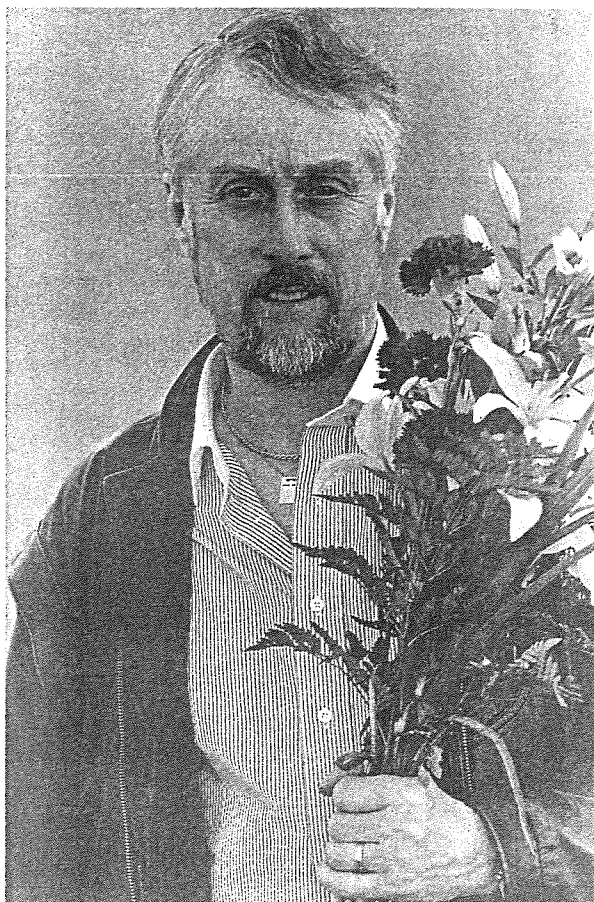
*Tage Lundin Stensele Skf.
Sv.Mästare, skidfältskjutning 1959 och 1966.*

*Ragnar Burman Sävar Skf.
Sv.Mästare skidfältskjutning 1973,
(Sv.Mästare också 1961 men då för Norbotten.)*

*Johnny Semrén Stensele Skf.
Sv.Mästare skidfältskjutning 1974 och 1976.*

*Gillis Engman Rundviks Skf.
Sv.Mästare fältskjutning 1992.*

*Karin Karlsson Ramselefors Skf.
Sv.Mästare banskjutning juniorer.*

Förbundets Svenska mästare, förbunds- och föreningslag

Förbundslag

Seniorer, banskjutning
1989

Seniorer, fältskjutning

1949

1953

1957

1974

1981

Veteraner, banskjutning
1991

Veteraner fältskjutning
1986

Veteraner liggande
1990

Juniorer banskjutning
1979

Juniorer fältskjutning

1977

1979

1981

1984

1988

K-pist banskjutning
1988

Föreningslag

Skidfältsskjutning, seniorer. Skidfältsskjutning juniorer

1944 Boliden

1984 Ramselefors

1945 "-

1988 "-

1949 "-

1989 "-

1951 Norsjö

1952 Skellefteå

Vinterfältsskjutning, seniorer

1959 Stensele

1978 Klimpfjäll

1969 Umeå

1982 Ramselefors

1971 Ramselefors

1972 "-

1973 "-

1974 "-

1975 Bjurholm-Balsjö

1976 Stensele

1982 Stensele

*Filip Gerhardsson, Jan O Lindström
Sammansällningar Simon Fridemo*

Ramselefors Skf:s framgångsrika skidskyttelag från 70-talet. Fyra raka SM-lagsegrar åren 1971-1974 med samma människor i laget hela tiden. Fr.v: Dan-Ivan Karlsson, Kjell Wallin och Jan-Erik Karlsson.

Ungdomsskyttet

Skidfältsskjutning har varit en stor gren i Västerbotten. Tyvärr är intresset i dag mycket klen och inga ungdomar satsar nu på skidfältsskytte inom länet.

JSM infördes 1968, samma år som Ungdomsskytteförbundet bildades. Vi fick en strålande start då Tomas Westermarck vann JSM-guld. Sedan har framgångarna kommit slag i slag i JSM. Totalt 8 JSM-guld individuellt, därtill många JSM-silver och brons.

Ramselefors har haft många duktiga juniorer och de har också vunnit inte mindre än 4 JSM-guld i lagtävlingen bland föreningslag.

Fältsskyttet är ju en gammal gren inom skyttesporten. Tyvärr har intresset även här minskat oroväckande de senaste åren och i dag är det inte många ungdomar, som håller på med fältsskytte.

I slutet av 70-talet och hela 80-talet hade vi mycket stora framgångar i bl a JSM. Vi hade alltid starka juniorlag och dominerade i många år JSM-tävlingarna. Någon individuell JSM-seger har det ändå inte blivit, men Kent Karlsson Ramselefors knep silver 1979 och Lars Eklund Rönnskär brons 1984. Båda efter att ha fått stryka på foten i sarskjutningar.

Lagegrar har det däremot blivit rätt många, totalt 5 JSM-guld.

Ramselefors har vunnit lagtävlingen bland föreningslag 4 gånger mellan åren 1979 och 1986 i JSM.

I Skol-SM har vi en Svensk Skolungdomsmästare i banskjutning, Lage Fridemo i 20, mästare 1971 samt en i fältsskjutning, Ronny Andersson, Umeå, som vann 1986.

Banskyttet var på 70- och 80-talet vår stora breddgren med väldigt många ungdomar. Vi hade också alltid stora, starka lag till JSM och där vann vi också många stora framgångar.

Redan 1969 vann Karl-Erik Danielsson (Vännäspojke) skolungdomsmästerskapet i banskjutning.

Vårt första individuella JSM-guld vanns av Peter Almroth Vilhelmina vid JSM i Eksjö 1980. Peter, en liten knatte, som vi kallade "handbagaget" under tågresan ner, slog till ordentligt. Den minste blev den störste.

1982 vid JSM i Göteborg blev det ännu större uppmärksamhet. Karin Karlsson, Ramselefors vann som första kvinnliga skytt JSM-guld i banskytte. Karin och hela vår JSM-trupp blev otroligt uppmärksammas för den bedriften.

1986 startade Ungdomsskytteförbundet sin hemmabanelävlng i korthållsskytte som återkommer varje år. I dag deltar ca 150 ungdomar i den tävlingen.

Samma år sköts också det första Ungdomsförbundsmästerskapet i Ramselefors på deras nya 24-ställsbana.

1986 vann Linn Oldrup, Umeå Skol-SM i korthåll liggande i Sollefteå och året därpå tog Tomas Johansson Bastuträsk brons i korthåll i ställningar i Skol-SM.

1989 sköts första Norrländska Mästerskapet i korthåll i Ramselefors och den tävlingen skjuts sedan dess i Ramselefors i samband med Tavelträffen.

1990 segrade Umeås korthållslag (Linda Asplund, Carl Gustavsson och Linn Oldrup) i Ungdomscupens final i Halmstad. Samma år startade Svenska Dagbladet med korthåll i sitt Riksskytte och Umeå vann första året den nya lagtävlingen.

Nisse Nordvall

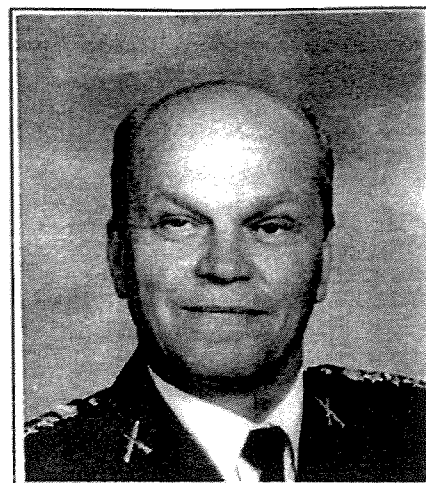
*Linn Oldrup Umeå Skf.
En av förbundets bästa kvinnliga skyttar.*

*Ann-Kristin Wretell Ramselefors Skf.
Duktig kvinnlig skytt som fortsätter karriären även som mor. Dottern Viktoria ung supporter!*

INFÖR FRAMTIDEN

Västerbottensskyttet har, som denna skrift försökt illustrera, en lång och växlande historia. Antalet föreningar och sportutövare har pendlat mellan betydande ytterligheter. Det relativt unga ungdomsförbundet har dock haft en stadig om än årsvis begränsad medlemsutveckling. Tider av resultatmässiga framgångar har avlösts av perioder av relativt undanskymd karaktär. Avgörande utvecklingsbefrämjande krafter har varit tider av ofärd ute i världen och som därför stått utanför förbundets och dess medlemmars egna krafter att påverka. Ständigt har dock västerbottensskyttet ändå ut i sina yttersta förgreningar bestått av en mycket kompetent och solid kärna av ledare, funktionärer och sportutövare.

Sammantaget innebär detta att skyttet i Västerbotten vilar på en mycket stark och traditionsfylld grund. Detta ger trygghet, styrka, mod och inspiration inför framtiden. Som framskyntat här och där i denna skrift finns i förbundet idéer om var krafter bör sättas in för att så att säga "återta förlorad mark" eller att med traditionella medel och metoder åstadkomma en positiv utveckling. Detta är utomordentligt betydelsefullt och får inte eftersättas. Kanske lika betydelsefullt kommer att bli att finna nya vägar och möjligheter, ATT UTVECKLAS GENOM FÖRNYELSE. – Här får således inte gälla ett antingen eller utan ett både och; utveckling genom TRADITION och FÖRNYELSE!

Inom båda utvecklingsgrenarna kommer med- och motkrafter att möta. Skyttesporten fordrar ex en mycket omfattande och kostnadskrävande infrastruktur på såväl det personliga som det kollektiva planet. Här kommer det att möta en allt hårdare konkurrens från andra personliga fritidsintressen och andra samhällsengagemang. Särskilt påfrestande blir detta i tider av vikande konjunkturer och minskat intresse – eller kanske förståelse – för världslägets osäkerhet och därmed försvarsfrågans betydelse.

Skyttesporten fordrar också ett mycket starkt totalt engagemang från sin utövare. – Man kan med fog påstå att ett framgångsrikt skytte absorberar sin utövare, det påverkar hela hans eller hennes livsföring! Därtill kommer att den moderna människan – och framtidens – blivit och torde komma att bli allt mera bekväm och orörlig. Också i detta avseende kommer skyttet att möta en allt hårdare konkurrens. Individens ökande engagemang i familj och varierande fritidsintressen lägger hinder i vägen för den totala skytteabsorptionen. Bekvämligheten och orörligheten kan komma att få andra fritidsaktiviteter att framstå som mera lockande.

För skyttet gäller nu att minska eller eliminera motkrafterna och utnyttja de medkrafter som dock i hög grad finns och kommer att bli avgörande. Skyttegymnasier och skyttehallar, ex Vindeln måste utnyttjas! En successiv nedtrappning av vårt försvar kan skapa ökat intresse för egna, frivilliga försvarsengagemang. Ett sådant behov måste mötas! Åtminstone inom armén tycks ett nymornat intresse finnas för de grundläggande soldategenskaperna. Vad kan detta ge också det frivilliga skyttet?! Alla möjligheter att synliggöra skyttet för den breda allmänheten, göra det till en publiksport, måste tillvaratas! Tävlingsformer och hjälpmedel för att anpassa skyttet till framtidens människa och samhälle måste utvärderas och prövas! Elektronikens och datateknikens värld borde här ge möjligheter. Redan nu finns elektroniska skjutbanor och simulatoranläggningar som i hög grad kan berika och i alla avseenden stimulera ett ökat skytteintresse.

Framtiden är således inte full av bara motkrafter, den innebär också medkrafter och möjligheter att parera det motviktiga. Fortfarande framstår dessutom också möjligheter till – och är det nödvändigt med – initiativ i den lilla skalan; på det personliga planet, på förenings- och förbunds nivå. Skyttet kommer alltför att stå eller falla med de frivilliga insatserna och då inte minst i fråga om skickliga, entusiasmerande och självuppofterande ledare.

Utmaningar finns för Västerbottens Skytteförbund inför framtiden! Västerbottens Skytteförbund har historisk förankring och framtidspotential att anta utmaningarna och att åstadkomma en utveckling av västerbottensskyttet i positiv riktning. Vägen är TRADITION och FÖRNYELSE!

Jan O Lindström

Skyttefesten.

Söndagen den 23 September 1894

gäfver

Varieté Bertini

på genomresa till Walbo och Hedesunda

Briljanta För- och Eftermiddagsföreställningar

uti ett elegant och dyrbart inredt stort tält vid

Gefle Skarpskytteförenings skjutbana
(Sehlbergs Rödning).

Af det valda och innehållsrika programmet framhålls särskildt följande storartade nummer:

Många om en

eller
Den är inte god att ta's med.

Stort slagnummer i den högre stilen.

Tornadorer, picadorer och banderilleros direktimporterade ifrån Spanien.

En uppträdande i ena prinsen vid landhållningskampen.

Teâtre Tintamaresque.

Uppträdande i flera uppträdande af världens berömdaste makalösa artister.

Sitta på jorden, men stora i orden.

Referencer: C. B. i Gefle-Posten.

fröknings uppträdande, med uppträdande från ett litet litet barn.

Hinc robur et securitas

eller

Gör det efter, den som kan!

Bakterielligen enda uppträdande af Gefle starkaste och minsta artister.

N. T. bazarens fa "krypa i skrinet".

Dagens glansnummer:

Den starke Isidor från Kålhagen

(ung Geflebo).

lyfter en stor häst och hela musikfåren.

Allmänheten inbjudes att pröfva sina krafter.

Kalle P.

Denne utmärkte sångare, såväl som och ej att förvalta med några vanliga komedianter, har utgått från Directneur Vilhelms berömda konservatorium.

Publiken behöfver inte tvivla, ty det gör Kalle spillet om så behöfs.

Anmär. Kalle har byggta gångkläder och har rätt för två.

Pianist: Monsieur Bern. Flygel från Deepvins berömda fabriik.

Miss Magneta

eller

Den i luften sväfvande damen.

Engagerad för denna enda dag. Stort fantastiskt luftflyt, ingen bomb. Den rama verktygheten afslutas.

Målkjutning undanbedes.

m. m., m. m.

Hvarje halftimme in- och utgång med ny föreställning och omväxlande program.

Entré 25 öre.

Tältet är lagom uppvärmt.

Dekorationerna af Graf Carlbow.

500 personer medverka

Skarpskyttarnes utmärkte musikkår

har benäget lofvat att hela dagen uppträda i frihet

En skjutbana för söndagsskyttar,

uppförd för dagen. Smållarne döda ej.

Vacker väder och en glad dag utlofvad.

Till talrik besök inbjuder

Mycket nöje!

Direktionen.

Entré vid grindarne 10 öre.

Dagens skyttar ega fritt tillträde.

■ Vi kan inte undanhålla läsarna ovanstående annons för Gefle skarp skytteförenings basar den 23 september anno 1894.